

Zaak C-356/19

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

3 mei 2019

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

16 april 2019

Verzoekende partij:

Delfly sp. z o.o.

Verwerende partij:

Travel Service Polska sp. z o.o.

[OMISSIS]

BESLISSING

Warschau, 16 april 2019

De Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XV Wydział Gospodarczy (rechter in eerste aanleg Warschau, XVe kamer, bevoegd voor ondernemingsrecht, Polen) [OMISSIS]

[OMISSIS] [samenstelling van de rechterlijke instantie]

heeft na de mondelinge behandeling

[OMISSIS] [gegevens over de terechtzitting] op 16 april 2019

van de zaak naar aanleiding van een vordering van Delfly sp. z o.o. w Warszawie

tegen Travel Service sp. z o.o. w Warszawie

over betaling

aangaande de schorsing van de procedure

de volgende beslissing gegeven:

1. het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

(eerste vraag)

Moet artikel 7, lid 1, van verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91 (PB 2004, L 46, blz. 1) aldus worden uitgelegd dat deze bepaling niet alleen de omvang van de verplichting tot compensatie regelt maar ook de wijze waarop deze verbintenis moet worden nagekomen?

(tweede vraag)

Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord: kan een passagier of diens rechtsoptvolger met vrucht betaling eisen van de tegenwaarde van het bedrag van 400 EUR in een andere valuta, met name de nationale valuta die wordt gebruikt op de woonplaats van de passagier van de geannuleerde of vertraagde vlucht?

(derde vraag)

Indien de tweede vraag bevestigend wordt beantwoord: volgens welke criteria moet de valuta worden bepaald waarin een passagier of diens rechtsoptvolger betaling kan verlangen, en welke wisselkoers moet daarbij worden gebruikt?

(vierde vraag)

Staan artikel 7, lid 1, of andere bepalingen van verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 in de weg aan de toepassing van dergelijke nationale bepalingen inzake de nakoming van verbintenissen volgens welke de vordering van een passagier of diens rechtsoptvolger kan worden afgewezen op de enkele grond dat de vordering ten onrechte in de lokale valuta van de woonplaats van de passagier is uitgedrukt en niet overeenkomstig artikel 7, lid 1, van de verordening in euro?

2. De behandeling van de zaak wordt geschorst [OMISSIS] [Or. 2]

MOTIVERING

[OMISSIS] [uiteenzettingen over het nationale procedurele kader van het verzoek om een prejudiciële beslissing] [Or. 3]

[OMISSIS] [herhaling van de inhoud van de eerste bladzijde] [Or. 4]

3. Voorwerp van het hoofdgeding en relevante feiten

- 3.1. In een civiel geding, aangebracht bij de Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (rechter in eerste aanleg Warschau, Polen) is de noodzaak gerezen om een antwoord op de voornoemde prejudiciële vragen te verkrijgen. Verzoekster, Delfly spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie eist dat verweerster, Travel Service Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie, veroordeeld wordt tot betaling van 1 698,64 Poolse zloty (PLN), een bedrag dat op de datum van indiening van de vordering volgens de toen geldende wisselkoers van Narodowy Bank Polski (de Poolse nationale bank) overeenstemde met 400 EUR. Verzoekster voert aan dat zij door middel van cessie van een vordering door een passagier, X, een op artikel 7, lid 1, van verordening (EG) nr. 261/2004 [OMISSIS] gesteunde vordering tot betaling van 400 EUR wegens de vertraging van een vlucht van A naar B heeft verworven. Verweerster concludeert tot afwijzing van de vordering en voert daarbij onder meer aan dat de vordering in een verkeerde valuta is uitgedrukt, hetgeen naar nationaal recht afwijzing van de vordering tot gevolg heeft.
- 3.2. De feiten van de onderhavige zaak worden niet betwist. Op 23 juli 2017 vloog X met een door de verwerende luchtvaartmaatschappij uitgevoerde vlucht van de in een derde land gelegen plaats A naar de in de Republiek Polen gelegen plaats B. Zij beschikte over een geldige boeking en meldde zich tijdig bij de incheckbalie. De vlucht had een vertraging van meer dan drie uur. Er is niet vastgesteld of de passagier in het derde land voordelen of compensatie heeft ontvangen of bijstand heeft gekregen in de zin van artikel 3, lid 1, onder b), van verordening (EG) nr. 261/2004 [OMISSIS]. Op 27 juli 2017 heeft X de vordering tot compensatie wegens vertraging van de vlucht overgedragen op verzoekster.

4. Aangevoerde bepalingen van nationaal recht en rechtspraak van nationale rechters

- 4.1. Artikel 321, lid 1, van de wet van 17 november 1964, Kodeks postępowania cywilnego (wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „kpc”) (Dz. U. 2018, volgnr. 1360, zoals gewijzigd), bepaalt dat een rechter geen uitspraak mag doen over aspecten waarop de vordering geen betrekking had en niet meer mag toewijzen dan is geëist.
- 4.2. Overeenkomstig artikel 505¹, punt 1, kpc zijn de bepalingen inzake de vereenvoudigde procedure van toepassing in zaken met betrekking tot verbintenissen uit overeenkomst die onder de bevoegdheid van de rechters in eerste aanleg vallen indien de waarde van het geschil niet meer bedraagt dat 20 000 PLN [**Or. 5**]
- 4.3. Artikel 505⁴, lid 1, eerste volzin, kpc, dat ziet op de vereenvoudigde procedure, bepaalt dat een wijziging van de vordering niet is toegestaan.

- 4.4. Artikel 358 van de wet van 23 april 1964, Kodeks cywilny (burgerlijk wetboek; hierna: „kc”) (Dz. U. 2018, volgnr. 1025, zoals gewijzigd), bepaalt: (lid 1) Indien een op het grondgebied van de Republiek Polen na te komen verbintenis een geldbedrag in vreemde valuta is, is het de schuldenaar toegestaan om de verbintenis in de Poolse valuta te voldoen, tenzij de wet of een rechterlijke beslissing die aan de verbintenis ten grondslag ligt, of een rechtshandeling bepaalt dat de verbintenis uitsluitend in vreemde valuta kan worden voldaan. (lid 2) De tegenwaarde van de vreemde valuta moet worden vastgesteld op basis van de door Narodowy Bank Polski gepubliceerde gemiddelde koers van de datum van opeisbaarheid van de vordering, tenzij de wet, een rechterlijke beslissing of een rechtshandeling anders bepaalt. (lid 3) Indien de schuldenaar in gebreke blijft, kan de schuldeiser verlangen dat de verbintenis in de Poolse valuta wordt voldaan op basis van de door Narodowy Bank Polski gepubliceerde gemiddelde koers van de datum waarop de betaling wordt verricht.
- 4.5. Aan de genoemde bepaling heeft de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen) uitlegging gegeven in zijn arrest van 16 mei 2012 [OMISSIS] [nummer en referentie]. De hoogste rechter heeft daarin geoordeeld dat de valutakeuze uitsluitend aan de schuldenaar toekomt, zowel bij een tijdige nakoming van de betalingsverplichting als bij een niet-tijdige nakoming of verzuim. Wanneer de schuldenaar in gebreke blijft bij de nakoming van een verbintenis waarvan het voorwerp bestaat in de betaling van een geldsom in een vreemde valuta, kan de schuldeiser de wisselkoers op basis waarvan de tegenwaarde van de vreemde valuta wordt vastgesteld, alleen dan kiezen wanneer de schuldenaar de Poolse valuta kiest. Uit dit arrest van 16 mei 2012 is vaste rechtspraak van gewone rechters gegroeid. In die rechtspraak hebben gewone rechters herhaaldelijk vorderingen afgewezen waarin de verzoekende partij een schadeclaim in de Poolse valuta had uitgedrukt terwijl haar een vordering in een vreemde valuta toekwam. Wegens het verbod om uitspraak te doen over een aspect waarop de vordering geen betrekking heeft, is het voor de rechter in een dergelijk geval onmogelijk om de verwerende partij te veroordelen tot voldoening van een vordering die de verzoeker toekomt.
- 4.6. De Republiek Polen behoort tot de economische en monetaire unie. Op grond van de derogatieregeling in de zin van artikel 139 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie [Or. 6] heeft zij een autonoom monetair en financieel beleid gehandhaafd. De euro wordt bijgevolg beschouwd als een vreemde valuta.
- 4.7. In 2016 is artikel 358 kc gewijzigd. Deze wijziging beoogde een precisering van het begrip „vertraging”, in welk geval de schuldeiser het recht heeft om de wisselkoers te kiezen. De gevestigde uitlegging van de bepaling met betrekking tot wie het recht toekomt om de valuta te wijzigen, lijkt in deze wijziging echter niet ter discussie te zijn gesteld.

4.8. In de rechtspraak van de Poolse rechters bestaat geen overeenstemming over de beslechting van geschillen waarin een verzoekende partij veroordeling vordert tot betaling van een in de Poolse valuta (dat wil zeggen in Poolse zloty) uitgedrukte compensatie voor de gevolgen van een verdraagde vlucht. De Sąd Okręgowy w Gliwicach (rechter in eerste aanleg Gliwice) heeft bij beslissingen van 29 november 2016 [OMISSIS] [nummer en referentie] en 1 maart 2017 [OMISSIS] [nummer en referentie] aldus geformuleerde vorderingen van passagiers van verdraagde vluchten afgewezen en ter motivering daarvan aangevoerd dat het een schuldeiser niet toekomt om een in een vreemde valuta (euro) uitgedrukte compensatieclaim naar de Poolse valuta om te rekenen. De Sąd Okręgowy w Warszawie (rechter in eerste aanleg Warschau) heeft zich bij beslissingen van 28 maart 2017 [OMISSIS] [nummer en referentie] en 13 december 2018 [OMISSIS] [nummer en referentie] daarentegen op het tegenovergestelde standpunt gesteld en onder meer overwogen dat een juiste teleologische uitlegging van artikel 358 kc en artikel 7, lid 1, van verordening nr. 261/2004 [OMISSIS] geen negatieve gevolgen mag hebben voor schuldeisers die Poolse burgers zijn en ontegenzeggelijk aanspraak hebben op compensatie in de nationale valuta.

5. Twijfels aangaande de uitlegging en samenhang met nationale bepalingen

5.1. Ofschoon al geruime tijd is verstreken sinds de inwerkingtreding van de bepalingen van verordening (EG) nr. 261/2004 [OMISSIS], moet worden vastgesteld dat deze niet eenduidig worden uitgelegd door de nationale rechters. In de hierboven genoemde rechtspraak van Poolse rechters is sprake van een discrepantie die heeft geleid tot volstrekt andere beslissingen in vergelijkbare zaken. In het licht daarvan is het noodzakelijk om duidelijkheid te verschaffen over de vraagstukken die zijn geformuleerd in de prejudiciële vragen. In het kader van de zaak die bij de Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie is aangebracht, zullen de antwoorden [van het Hof] op de gestelde vragen van wezenlijk belang zijn voor [Or. 7] de juiste uitlegging van artikel 7, lid 1, van de verordening en uiteindelijk ook richtinggevend voor de beslissing [van de verwijzende rechter].

5.2. Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter duidelijkheid te verkrijgen over de reikwijdte van de regeling in artikel 7, lid 1, van verordening nr. 261/2004 [OMISSIS]. Ogenschijnlijk bevat de genoemde bepaling geen regelingen die de wijze van naleving van de compensatieverplichting vaststellen, zoals bijvoorbeeld de termijn, de plaats van uitvoering en de mogelijkheid om in een andere valuta te betalen. Bijgevolg kan worden gesteld dat in het nationale recht, dat aan de gesloten vervoerovereenkomst ten grondslag ligt, moet worden gepreciseerd welke rechten een passagier bezit en welke overeenkomstige verplichtingen een luchtvaartmaatschappij moet nakomen. Anderzijds blijkt uit overweging 4 van de verordening dat de Europese wetgever uitdrukkelijk beoogt de

rechten van de passagier uit te breiden en ervoor te zorgen dat de luchtvaartmaatschappijen onder geharmoniseerde voorwaarden hun bedrijf uitoefenen op een geliberaliseerde markt. In het licht van deze overweging moet aan de mogelijkheid worden gedacht om deze summiere bepaling aan te vullen met zekere inhoudelijke preciseringen die uit de algemeen – en los van het nationale recht – geldende rechtsbeginselen van de lidstaten van de Europese Unie voortvloeien. In die zin opgevat zou deze bepaling niet alleen de omvang van de toekomstige compensatie maar ook de fundamentele regels voor de betaling vaststellen.

- 5.3. De tweede vraag is alleen relevant wanneer de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord. Indien de bepaling ook de wijze regelt waarop de verbintenis moet worden nagekomen, dient de desbetreffende normatieve inhoud van deze bepaling te worden vastgesteld. Voor de beslechting van de zaak die bij de verwijzende rechter is aangebracht, moet worden verduidelijkt of een passagier of diens rechtsopvolger met vrucht betaling kan eisen in een andere valuta dan euro, met name de nationale valuta die op zijn woonplaats wordt gebruikt. Een dergelijke oplossing zou voordelig zijn voor passagiers, aangezien zij nog vóór de aankoop van het vliegticket de definitieve omvang van een mogelijke compensatie kunnen vernemen. Dit zou echter strijdig zijn met het in de Poolse rechtsorde verankerde beginsel dat een schuldeiser het recht ontzegt om bedragen naar een andere valuta om te rekenen en uitsluitend de schuldenaar het recht toekent om in de nationale valuta te betalen.
- 5.4. De derde vraag is alleen relevant wanneer de tweede vraag bevestigend wordt beantwoord. Het vereiste om criteria vast te leggen voor de bepaling van een valuta of van de wisselkoers, zou het logische uitvloeisel zijn van de vaststelling dat een passagier of diens rechtsopvolger het recht heeft om betaling te eisen in een andere valuta dan de euro. **[Or. 8]**
- 5.5. Met zijn vierde vraag wenst de verwijzende rechter de volgende twijfels weg te nemen. De strikte regelingen die het nationale recht oplegt, kunnen het voor passagiers van geannuleerde of vertraagde vluchten bijzonder moeilijk maken om legitieme compensatieclaims geldend te maken. Het komt voor dat een vordering wordt afgewezen op de enkele grond dat de schadeclaim ten onrechte was uitgedrukt in de nationale valuta die de passagier gebruikt, terwijl artikel 7, lid 1, van verordening (EG) nr. 261/2004 [OMISSIS] het gebruik van de euro voorschrijft. Voorts moet erop worden gewezen dat de verzoekende partij in dergelijke gevallen, ook nadat zij zich bewust is geworden van haar fout, haar vordering niet kan wijzigen omdat de voorschriften van de vereenvoudigde procedure zich daartegen verzetten. Een rechter mag dan echter geen compensatie toewijzen die in euro is uitgedrukt, aangezien dit zou neerkomen op een ongeoorloofde beslissing over een aspect waarop de vordering geen betrekking had.

- 5.6. Het vereiste dat een vordering precies dient te zijn geformuleerd, vindt zijn rechtvaardiging in het feit dat het voorwerp van een geding eenduidig moet worden omschreven. Dit strikte formalisme is een natuurlijk uitvloeisel van de codificatie van civiele procedures. Dat een vordering in een vereenvoudigde procedure niet mag worden gewijzigd, moet de rechter helpen om minder gewichtige zaken sneller te beslechten. Daartegenover staat dat sommige vormvoorschriften gevolgen hebben die onevenredig kunnen lijken in verhouding tot de ernst van de inbreuk. Tegen die achtergrond moet worden nagegaan of artikel 7, lid 1, of andere bepalingen van de verordening, die de rechten van de passagier volgens uniforme beginselen beogen uit te breiden, niet in de weg staan aan dergelijke strenge oplossingen zoals hierboven beschreven.

[ondertekening]

WERKDOCUMENT